

Kertomus allekirjoittaneen suorittamista kaivauksista Kalvolan pitäjän Talvilan kylässä 25-28 p. Kesäk. 1918. Kertomukseen kuuluu 3 valokuvaa ^(52, 53-55) ja kartta-aihelma sekä H. M. 7427: 1-8

Kesäkuun puolivälissä v. 1918 ilmaili lyyseolainen Tauno Bergholm että eräistä kiviroukista, joka peltotöitä tehtäessä raivattin pois toht. A. H. Bergholmin omistamalla Ranta-Seppälän eli Rantalalan tilalle Talvilan kylässä Kalvolan pitäjässä oli löydetty rauteisen miekan säily, luuta ja palaneita savenkappaleita. Peltotyön jatkamisen mahdolliseksi tekemistä varten sai allekirjoittanut tentäväkseen lähtee paikalle tutkimaan keksittyä muinaisjäännöstä, jonka tutkin juhannuksen jälkeisen viikon alkupuolella.

Lyyseessä oleva kiviroukko on mainitun talon N-puolella olevan riihipellon (pellon lohko A 3) ylä- eli SW-päässä, talosta n. 200 m. N. Se muodosti pienen raivaamattoman täplän, eli niinkuin täällä sanotaan, kääpän, peltosarkojen väliin. Alueen pituus suunnassa NE-SW oli 23 m. ja sen leveys SE-NW suunnassa 16 m. Peltosarkojen suunta on jotenkin suorasti N-S.

Ennen paikalle tuloani oli kääppä jo ehditty kokonaan alustavasti raivata, vääntämällä irti ja osaksi poisikin kuljettamalla siinä olevat suuret kivet. Maa oli kivien irrottamista varten kuokalla ja kargilla kehitetty pohjakerrosta myöten. Kivet oli kargilla sorvattu asemittaan, kolmea kiveä lukuunottamatta. Roukko-alkuperäinen luonne ja rakenne olivat siis kokonaan hävitetyt.

Alkuaan oli paikalla ollut melkoinen kum-
muke, jonka hakeisija tiehen ollut 15-20 m. ja korkeus
1 à 1½ m. Sen pinta oli ollut nurmettunut, ja siitä pisti
~~useita~~^{esiin} useita suurehkoja kiviä. Nurmen alla oli keltais nä-
kyviin tavattomasti kiviä, joista suurin osa näytti ole-
vansa riveustytönä sumentu rauhkon NE puolelle. Paikalla suuria
kunteita ja asetettuja maakiviä joiden alkuperäisestä
asemasta ja mahdollisesta järjestelystä ei enää voinut
mitään varmaa sanoa, oli joukossa ainakin 5-6 hevos-
kuormasta pienempiä nyrkinkokoisia mukulakiviä,
suurten kivien välissä ja niiden katteena. Pienet kivet
näkyvät valokuvassa 2, otettu rauhkon NE puolelta
SW suuntaan. Kuten mainittu, oli rauhkon S reunus
jo kivistä mekkin tyhjäksi kuokitettu, valokuva 1.

Paikalla on nähtävästi aikansa pidetty
ankara ja pitkäaikainen rakka. Kivet olivat kaatun-
taan nokiset ja hakeilleet ja pienemmät niistä mel-
kein kaikki hauraita kuin rihenkukkaassa olleet.
Maa oli mustaa ja nokista, osaksi hiulistäkin. Yllt' y-
leensä näkyi maan pinnalla kuonaa, luuta, palanutta
savea ja saviastian kappaleita. Milkan säilä oli löydetty
jotenkin rauhkon keskeltä, läh. pinta. Vrt. karttaa!

Tutkittaisiin osoittihen maa todellakin ai-
van pengotuksi; keittäisen pohjasoran päällä oli m.
20-35 cm. syvä multakerros, täynnä palomaa merke-
jä, ja tästä läpikotaisin multistetusta kulttuurineistä
poimittiin runsaanlaisesti pottetun saven paloja, joiden
vastaan kappaleita karkeista, tasapohjaisista, koristamatto-
mista ruukuista, yksi putkikeikkaan putkipää ja Tasa-
lyhytvaarinen sotki kansainvaellusajan muotoa. Rauh-
kon S-reuna, jonne kulttuurikerros mekkin olemattomien
oheni, jätettiin tutkimatta, koska se jo oli pengotettu sekin,
eikä siihen vaadittu Fyö olisi vastannut kustannuksia.
Mikäli siitä peitotoissa, kun kivet on irti väännetty, löydetty
ilmenisi, otetaan ne talleen.

Ainoa paikka missä oli hitusen alkuperäistä kulttuurikerrosta nähtävissä oli roukkion keskiosassa (~~alissa~~) asemalleen olevan kiven juurella ja liepeillä. Kivi oli nähtävästi alkuaankin ollut kiinteästi maassa, sillä sen alla oli keeltainen pohjasantta. Sen liepeillä sen sijaan oli joka suunnalla n. 30 cm vahvinen kuulttuurikerros, ja tässä oli ylen runsaasti poltettua saven palasia, enimmäkseen n. 15 cm. korkeudessa pohjamaasta lukiin, mutta toisia sellaisia oli ihan kulttuurimaan alarajillakin. Mitään muita löytöjä tässä ei ilmestunut, ja savenkappaleet, joissa on selviä oksa- ja puupainanteita, eivät maanneet niin, että niiden asema olisi mitenkään voinut selvitä, kuinka ne alkuaan olivat olleet kiinnitetyt.

Mikäli löydöistä ja tutkimuksista voinee päätellä, on roukkio hautakumpu, sillä siitä löytyi, joskin sängyn vähän, poltetuista luita. Toiselta puolelta on löydöissä polttamattomiaakin luita, ja oivoksutuksessa on varsinainen hautakaluston tavoin vähyys. Tutkittu roukkio muistuttaa näissä kohdissa useita samankaltaisia maansekaisia kivikumpuja Säikmäessä, Lempiälässä, Vesilahdella, Karkussa, Pirkkalassa y. m., joista ainakin osaa on katsottu palaneen rautakautisen asumuksen perusteeksi. Vrt. esim. J. Rinteen tutkimusta Pirkkalassa, Suom. Museo 1907: 59 seus.

Tutkittu alue sisälsi palomaisia ja palaneita kiviä n. 12 m. pituudelta SW päisistä lukiin ja avioista samalla leveydellä.

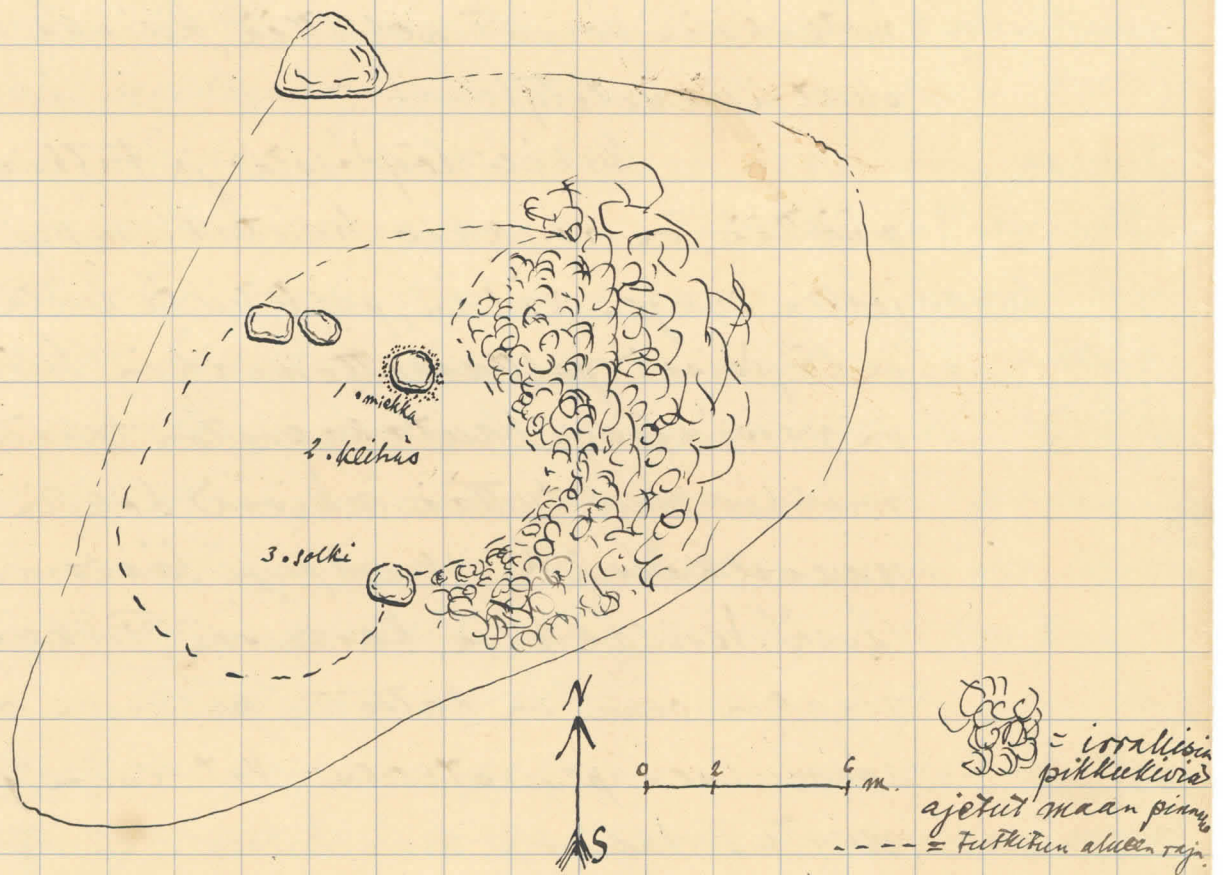
Punnittaisissa 27/6 klo 12 päivällä osoittautui roukkion laki olevan 9,03 m. ylip. alla olevan Äinäjäneen pinnan. Vesi oli jätentkin normaali korkeudessa.

Päitiä Tutkittua kääppiä on samalla riihipeholla, sen yläreunassa, vielä 3-4 samallaista ruokhotuunutta kääppiä (vrt. valokuvaa 3), jotka tulleen seuraavana ja seuraavina vuosina raivaamaan peloksi.

Yhdessä niistä oli kauan aikaa sitten löydetty "koria
 pronssinen käätty joka oli tehty niinkuin Fouvi," nähti
 västi siis pronssinen vyö. Sen molemmat päät olivat
 alleet poikki, mutta katkelman pituus oli ollut n.
 30 cm. Se on hukkaan joutunut.

Hj. Appelgrenin v. 1911 tutkima löytöpaikka
 Niemen talon maalle on tästä pelkosta n. 1/2 km. W-suuntaan.
 Helsingissä, 2p. heinäkuuta 1918

A. M. Taayren



Käppi Talvilan Rantalan Riihipellossa.
 Tutkittu A. M. Taayren kesik. 1918

Kalvola, Taljala.



Rautala. v. 1918 tutkittu kiviroukhis talon luv. 5253.
riihen luota.



Rautala. Roukhis 5253 remman puolelta. luv. 5254.

Kelvola, Taljala.



Rautalan riihipelto valok. järven
rannasta ylöspäin. lev. 5255.

Valok. H. M. Tallgren 1918.